

Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської області за IV квартал 2023 року

Об'єкти, створи і періодичність відбору проб в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської області на 2023 рік визначені «Програмою державного моніторингу вод (в частині діагностичного та операційного моніторингу поверхневих вод)» (далі-Програма), затвердженою наказом Міндовкілля від 17.01.2023 № 27 та «Порядком здійснення державного моніторингу вод», затвердженого наказом Держводагентства України від 25.01.2023 № 18.

Моніторинг масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті проводиться **на 40 пунктах спостережень**, із них:

11 - операційний моніторинг, у т.ч. 4 - поверхневі водозабори, які є джерелами питного водопостачання та 7 - транскордонні водотоки;

27 - діагностичний моніторинг;

2- дослідницький моніторинг.

- Житомирська область - 4 пункти моніторингу;
- Рівненська область - 11 пунктів моніторингу;
- Волинська область - 10 пунктів моніторингу;
- Хмельницька область - 7 пунктів моніторингу;
- Тернопільська область - 3 пункти моніторингу;
- Львівська область - 1 пункт моніторингу;
- Київська область - 4 пункт моніторинг

Протягом IV кварталу 2023 року, у зв'язку з небезпекою мінування території у період минулих бойових дій МОЗМ дніпровських водосховищ і надалі не здійснює відбір 4-х проб:

- р. Прип'ять, 60 км, кордон з Білоруссю, с. Довляди;

- р. Прип'ять, м. Прип'ять;

- р. Прип'ять, м. Чорнобиль;

-р. Уж, перед впадінням в р. Прип'ять, вплив дифузних джерел забруднення.

Зведена інформація про кількість відібраних проб та виконаних вимірювань за 2023 рік наведена в таблиці:

суббасейн Прип'яті	ПЛАН		ФАКТ	
	проб	вимірювань	проб	вимірювань
Питні водозабори та транскордонні водотоки, із них:	132	2640	120	2400
БУВР Прип'яті	36	720	36	720
РОВР у Рівненській області	60	1200	60	1200
РОВР у Хмельницькій області	24	480	24	480
МОЗМ дніпровських вдсх	12	240	0	0
Хімічні (пріоритетні та басейнові специфічні), із них:	456	28728	408	18238
БУВР Прип'яті	48	3024	48	2284
РОВР у Рівненській області	132	8316	132	5694
РОВР у Хмельницькій області	60	3780	60	2590
МОЗМ дніпровських вдсх	48	3024	0	0
РОВР у Волинській області	120	7560	120	5397
РОВР у Тернопільській області	36	2268	36	1689
БУВР Західного Бугу та Сяну	12	756	12	584

Радіологічні, із них:	96	192	84	166
БУВР Прип'яті	24	48	24	46
РОВР у Рівненській області	60	120	60	120
МОЗМ дніпровських вдсх	12	24	0	0
Дослідницький моніторинг	24	816	22	680
РОВР у Хмельницькій області	24	816	22	680

В цілому значення більшості показників якості масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті на питних водозаборах та транскордонних водотоках знаходиться значно нижче ГДК для водойм госпитного та рибогосподарського водокористування.

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

Транскордонні ділянки водотоків:

ОРГАНІЧНІ ПОКАЗНИКИ

●БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення – 2,50 мгО₂/дм³ р. Стир, с. Зарічне

максимальне значення – 3,44 мгО₂/дм³ р. Уборть, с. Рудня Городищенська.

●ХСК (норма - 50 мг О/дм³)

мінімальне значення – 23,63 мгО/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк

максимальне значення – 34,65 мгО/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська

БІОГЕННІ ПОКАЗНИКИ

● амоній - іон (норма - 0,50 мг/дм³):

мінімальне значення – 0,280 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська

максимальне значення – зафіксовано перевищення:

- 0,873 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;

- 0,748 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці;

- 0,620 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк;

- 0,605 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань.

● фосфат - іони (норма - 2,15 мг/дм³) – в межах від 0,037 р. Льва, с. Переброди до 0,174 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці

● нітрат - іони (норма - 40 мг/дм³) – в межах від 1,395 р. Горинь, с. Висоцьк та р. Стир, с. Зарічне до 1,700 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці

● нітрит - іони (норма - 0,08 мг/дм³) – в межах від 0,035 р. Стир, с. Зарічне до 0,135 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці

● сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³) – в межах від 203,0 р. Уборть, с. Рудня Хочинська до 264,0 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ:

Зафіксовано перевищення вмісту показників:

● заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³)

- 0,931 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;

- 0,237 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;

- 0,214 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк;

- 0,206 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;

- 0,200 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці;

- 0,189 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне.

● марганцю (норма - 0,01 мг/дм³)

- 0,159 р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

Питні водозабори:

ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ:

- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення – 2,25 мгО₂/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький

максимальне значення – зафіксовано перевищення:

- 4,47 мгО₂/дм³ р. Хомора, питний в/з м. Полонне;
- 3,41 мгО₂/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель.

- ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)

мінімальне значення – 30,46 мгО/дм³ р. Хомора, питний в/з м. Полонне

максимальне значення – 36,27 мгО/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель

БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм³) – в межах від 0,180 р. Уж, питний в/з м. Коростень до 0,870 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький.

- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³) – в межах від 0,17 р. Хомора, питний в/з м. Звягель до 3,17 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень.

- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³) – в межах від 0,022 р. Случ, питний в/з м. Звягель до 0,267 мг/дм³ р. Хомора, питний в/з м. Полонне.

- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³) – в межах від 0,010 р. Хомора, питний в/з м. Полонне до 0,087 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень.

- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³) – в межах від 236,0 р. Уж, питний в/з м. Коростень до 418,0 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх. питний в/з м. Хмельницький.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

Зафіксовано перевищення показників:

- заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³):

- 0,913 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький;

- 0,460 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень;

- 0,355 мг/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель.

- марганцю (норма - 0,01 мг/дм³):

- 0,069 мг/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель;

- 0,055 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень.

Вміст розчиненого у поверхневих водах суббасейну Прип'яті кисню становив 3,83-11,00 мгО₂/дм³, при нормі не менше 4,0 мгО₂/дм³. Мінімальне значення фіксувалось у р. Случ, 406 км, с. Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький.

Мережа пунктів моніторингу у суббасейні середнього Дніпра в межах Житомирської області - 10 пунктів моніторингу на річках: Тетерів, Гнилоп'ять, Ірша, Возня та Ів'янка.

суббасейн середнього Дніпра	ПЛАН		ФАКТ	
	проб	вимірювань	проб	вимірювань
Питні водозабори	60	1200	60	1200
Хімічні (пріоритетні та басейнові специфічні)	120	7560	120	5032
Радіологічні	12	24	12	22

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ:

- ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)

мінімальне значення – 29,08 мгО/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., питний в/з м. Малин

максимальне значення – 44,95 мгО/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів

- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення – 2,85 мгО₂/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., питний в/з смт. Нова Борова

максимальне значення – 4,16 мгО₂/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів.

БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм³) – в межах від 0,200 р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів до 0,300 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., питний в/з м. Житомир.

- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³) – в межах від 1,233 р. Ірша, Малинське вдсх., питний в/з м. Малин до 3,137 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів.

- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³) – в межах від 0,023 р. Возня, с. Рудня Городищенська до 0,048 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів.

- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³) – в межах від 0,047 р. Ірша, Іршанське вдсх., питний в/з смт. Нова Борова до 0,119 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів.

- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³) – в межах від 261 р. Возня, с. Рудня Городищенська до 389 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

Зафіксовано перевищення показників:

- заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³):

- 0,702 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;

- 0,396 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., питний в/з м. Малин;

- 0,350 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., питний в/з смт. Нова Борова;

- 0,348 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., питний в/з м. Житомир;

- 0,272 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів.

- марганцю (норма - 0,01 мг/дм³):

- 0,118 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., питний в/з м. Малин;

- 0,111 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;

- 0,096 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів;

- 0,071 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., питний в/з м. Житомир;

- 0,056 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., питний в/з смт. Нова Борова.

Вміст розчиненого у воді кисню у межах норми - 11,04-12,72 мгО₂/дм³.

ПРІОРИТЕТНІ РЕЧОВИНИ:

СУББАСЕЙН ПРИП'ЯТІ

За результатами аналізів на середину ІV кварталу зафіксовано перевищення згідно ЕН_Яmax -34,0 мкг/дм³ концентрації **нікелю та його сполук:**

- р. Горинь, 602 км, м. Ланівці – 119,275 мкг/дм³ (у 3,5 раза)

- р. Случ, Чернелівське вдсх., 406 км, питний в/з м. Хмельницький – 89,929 мкг/дм³ (у 2,6 раза)

- р. Іква, 89 км, с. Сапанів – 61,486 мкг/дм³ (у 1,8 раза)

- р. Случ, 391 км, с. Красносілка – 48,019 мкг/дм³ (у 1,4 раза)

- р. Уборть, 120 км, с. Рудня Городищенська – 45,863 мкг/дм³ (у 1,3 раза)

- р. Стир, 175 км, с. Маюничі – 37,785 мкг/дм³ (у 1,1 раза)

- р. Случ, 354 км, с. Коржівка – 36,838 мкг/дм³ (у 1,1 раза)

На кінець IV кварталу зафіксовано перевищення згідно ЕН_Я_{max} -34,0 мкг/дм³ концентрації **нікелю та його сполук:**

- р. Стохід, 142 км, с. Малинівка – 74,538 мкг/дм³ (у 2,2 раза).

СУББАСЕЙН СЕРЕДНЬОГО ДНІПРА

За результатами аналізів на початку IV кварталу зафіксовано перевищення згідно ЕН_Я_{max} по р. Ірша, Іршанське вдсх., 93 км, питний в/з смт. Нова Борова

- концентрації **нікелю та його сполук** (норма 34 мкг/дм³) у 5,0 раза (171,409 мкг/дм³)

- концентрації **кадмію та його сполук** (норма >1,5 мкг/дм³) у 1,3 раза (1,968 мкг/дм³)

- концентрації **свинцю та його сполук** (норма 14 мкг/дм³) у 1,3 раза (18,181 мкг/дм³)

На середину IV кварталу зафіксовано перевищення згідно ЕН_Я_{max}-34 мкг/дм³ концентрації **нікелю та його сполук:**

- р. Ірша, Малинське вдсх., 31 км, питний в/з м. Малин – 87,913 мкг/дм³ (у 2,6 раза)

- р. Тетерів, 175 км, м. Радомишль – 73,4 мкг/дм³ (у 2,2 раза)

- р. Возня, 8 км, с. Рудня Городищенська – 70,543 мкг/дм³ (у 2,1 раза)

- р. Ів'янка, 1 км, с. Харитонівка – 70,043 мкг/дм³ (у 2,1 раза).

На кінець IV кварталу зафіксовано перевищення згідно ЕН_Я_{max}-14 мкг/дм³ концентрації **свинцю та його сполук:**

- р. Ів'янка, 1 км, с. Харитонівка – 29,7 мкг/дм³ (у 2,1 раза).

перевищення згідно ЕН_Я_{max}-34 мкг/дм³ концентрації **нікелю та його сполук:**

- р. Ів'янка, 1 км, с. Харитонівка – 197,1 мкг/дм³ (у 5,8 раза)

- р. Возня, 8 км, с. Рудня Городищенська – 36,3 мкг/дм³ (у 1,1 раза).

Вплив на формування якості води у суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра продовжують чинити процеси розкладання органічних речовин, спричинені продуктами життєдіяльності живих організмів, які потрапляють у водні об'єкти, передусім, від точкових джерел з недостатньо очищеними стічними водами населених пунктів, промисловими стічними водами. Навантаження небезпечними речовинами пов'язане з впливом пріоритетних речовин, які надходять до водних об'єктів як від точкових так і дифузних джерел.

Результати вимірювань опубліковані за допомогою веб-системи Держводагентства «Моніторинг та екологічна оцінка водних ресурсів України» <http://monitoring.davt.gov.ua>, яка вміщує інформацію про:

- водний об'єкт, на якому проводиться моніторинг вод
- показники, за якими проводиться дослідження
- періодичність здійснення вимірювань
- лабораторію, яка здійснює відбір проб та проводить вимірювання.